

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The Tocharian Gender System: A Diachronic Study

Tomba, A. del

Citation

Tomba, A. del. (2020, March 24). *The Tocharian Gender System: A Diachronic Study*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/87130>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/87130>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/87130> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Tomba, A. del

Title: The Tocharian Gender System: A Diachronic Study

Issue Date: 2020-03-24

NEDERLANDSE SAMENVATTING

Tochaars is de naam die is gegeven aan twee nauw verwante Indo-Europese talen, Tochaars A en Tochaars B, bekend dankzij handschriften die zijn ontdekt in het Tarim-Bekken (tegenwoordig de Oeigoerse Autonome Regio Xinjiāng, China) en dateren van de 5^e tot de 10^e eeuw van onze tijdrekening. Ondanks zijn late attestatie is het Tochaars archaisch gebleken, in het bijzonder in sommige onderdelen van de morfologie. De precieze verhouding van het Tochaars tot de overige takken van het Indo-Europees blijft echter een onopgelost vraagstuk. Het probleem is dat de enorme effecten van taalcontact en interne drift hebben geleid tot een ingewikkelde combinatie van archaïsmen en innovaties die vaak moeilijk te ontwarren is.

Deze dissertatie onderzoekt de categorie genus en draagt zo bij aan de studie van archaïsmen en innovaties in de Tochaarse nominale morfologie. Er wordt getracht alle aspecten van het Tochaarse genussysteem te behandelen, de historische ontwikkeling vanuit de Indo-Europese oertaal te beschrijven, en te verklaren waarom het typologisch afwijkend is vergeleken met de meeste andere Indo-Europese talen.

Naast het mannelijk en het vrouwelijk heeft het Tochaars een derde categorie, die het *genus alternans* wordt genoemd. Naamwoorden die tot deze categorie behoren combineren congruentiepatronen van het mannelijk en het vrouwelijk, want ze congrueren als mannelijke naamwoorden in het enkelvoud en als vrouwelijke in het meervoud. Op basis van een typologische vergelijking met meerdere andere talen wordt betoogd dat het Tochaars drie genuswaarden heeft, waarbij het *genus alternans* een eigen genuswaarde is.

Het grootste gedeelte van de dissertatie onderzoekt vanuit diachroon perspectief een groot aantal klassen van zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden die uitgangen hebben die relevant zijn voor de historische analyse van het Tochaars genussysteem. Deze klassen worden geanalyseerd vanuit het oogpunt van hun derivatie en inflectie, om zodoende voor elk de oorsprong en de ontwikkeling in kaart te brengen.

De ontwikkeling van het Tochaarse genussysteem is een klassiek probleem, dat onlangs nog nijpender is geworden vanwege het wetenschappelijke debat over de chronologie en de relatieve volgorde van de opsplitsing van de Indo-Europese oertaal in de verschillende takken. Er wordt soms aangenomen dat het Tochaars als tweede is afgesplitst, na het Anatolisch, en dat het genussysteem bewijs heeft bewaard voor deze vroege afsplitsing. Om deze aanname te testen is de oorsprong van het genussysteem in de nominale, adjectivische en prominale morfologie besproken. Er wordt betoogd dat het Tochaars ondanks de vele bijzonderheden in zijn genussysteem geen reconstructie van het genussysteem vereist die archaischer is dan die van de andere niet-Anatolische Indo-Europese talen. De bijzonderheden van het Tochaars zijn veroorzaakt door interne ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden in de geschiedenis van de taal, en die ervoor hebben gezorgd dat de grenzen tussen geërfde archaïsmen en interne ontwikkelingen vaak zijn vervaagd.